

Психологічні особливості сучасних жінок

Кибукевич І. П.

магістрантка ННІ психології,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: irak3335@gmail.com

Сингаївська І. В.

кандидат психологічних наук, професор, директор ННІ психології,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: irinas@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0001-6802-0081

Впродовж довгого часу світ і порядок, включаючи взаємини чоловіків та жінок, підпорядковувались ієрархічному чоловічому авторитету, але починаючи з 18 ст., з настанням ери прав людини (хвиля буржуазної революції), розпочався новий час кардинальних змін, що базувався на принципах рівності гендерного характеру-фемінізмі. Дж. Мілль висловив ідею про інтереси жінок, які можуть бути окремі від інтересів чоловіка або сім'ї, що стало переходом до розуміння статі як свого роду «класу»-соціальної групи, що усвідомлює наявність власних інтересів, які не збігаються з інтересами інших груп, а іноді й суперечать їм [1].

Ці історичні події здійснили неминучий вплив на становлення психологічних особливостей жінок, на трансформацію традиційних ролей, на становлення ідеї рівності, як бажання жінки «вийти з під контроль і заявити про свої права», як можливість повної реалізації особи у всіх сферах життєдіяльності.

І хоча сучасна психологічна наука все частіше відкидає «традиційне» бачення жіночої ролі в економічному, соціально-політичному, духовно-ідеологічному світі, в суспільстві все ж зберігаються гендерні стереотипи. Гендерні стереотипи-це сформовані в культурі узагальнені уявлення про те, як у дійсності поведуть себе чоловіки та жінки. Саме під впливом гендерних стереотипів виникає гендерна ідентичність, яка в сьогоденні зазнає значних змін, при яких порушується традиційний сценарій розвитку жінки [2].

Сучасні дослідники виокремлюють декілька груп гендерних стереотипів:

- стереотипи маскулінності-фемінності;
- стереотипи уявлень про жіночі та чоловічі сімейні та професійні ролі;
- стереотипи за змістом праці.

Традиційні уявлення про ролі й надалі відтворюються, що має низку негативних наслідків та обмежень на індивідуальному, міжособистісному та загальносуспільному рівнях. Традиційно, суспільство очікує, що чоловік і жінка будуть носити певний одяг, виконувати свої функції в сім'ї, надавати перевагу певному типу дозвілля тощо. Вихід за межі гендерної ролі, якщо безпосередньо і не засуджується суспільством, все-таки виглядає в очах багатьох дивним, вибивається із сформованого порядку людей.

Поширеним й усталеним переконанням в нашому суспільстві є те, що кожна жінка – це насамперед матір, яка задля соціальної самореалізації повинна мати дітей. Усі інші соціальні ролі-другорядні, меншовагітні і за певних умов ними можна знехтувати [3]. Ці стереотипи обмежують розвиток особистості жінки, перешкоджають самореалізації, можливості обирати моделі та манери поведінки, види професійної діяльності, кар'єрного зростання. У крайніх випадках, невідповідність жінки очікуванням щодо неї як представника конкретної статі, може позначитися на її психічному та фізичному станах,

суттєво вплинути на самопочуття. В жінок, що через певні причини не відповідають стереотипним очікуванням суспільства, знижується самооцінка, з'являється дискомфорт, відчуття провини, може виникати рольовий конфлікт, стрес та депресія.

Проте, умови сучасного світу диктують нові правила і встановлюють перед жінками нові виклики. В житті сучасних жінок, крім материнства і догляду за оселею, існує багато інших можливостей та умов для реалізації закладеного в них талантів і потенціалу. Сучасна жінка вибирає для себе той шлях, який їй ближче до душі. Любов до себе-це в першу чергу задоволеність собою як жінкою. Це дозволяє жінкам самовиражатися в інший спосіб та сприяє появі нових життєвих цінностей, таких як: професійна самореалізація, самовдосконалення, пошук способу своєї ідентичності не лише через функції вихователя дітей та «берегині домашнього вогнища».

Сьогодні, можна охарактеризувати як час змін щодо сприйняття жінками самих себе, свого місця і ролі в суспільстві. Ми можемо спостерігати зміну ціннісних орієнтацій, відсутність чітко структурованих нормативних моделей поведінки. Існує твердження деяких науковців про те, що в культурі відсутній стереотип «справжньої жінки». Це призводить, з одного боку, до різноманіття справді жіночих якостей, з іншого боку, до внутрішньо- особистісного гендерного конфлікту, коли жінка відчуває тривогу і дискомфорт щодо свого призначення.

Рівноправне положення жінки в суспільстві істотно змінює традиційні уявлення про такі риси, як мужність і жіночність. Жінці тепер більшою мірою притаманні такі зразки поведінки, які раніше вважалися чоловічими, наприклад, навички і здатність приймати рішення, відстоювати свою думку, незалежність [4]. Жінці відчинились двері до вибору своєї діяльності, де проявляються нові важливі риси: гнучкість, висока мотивація, ініціативність, самоконтроль, розвинена контактність та соціальний інтелект по відношенню до колег, розподіл стосунків та роботи, а також схильність діяти інтуїтивно «тут і зараз», що дозволяє досягти успіху шляхом деякого ризику.

Отже, характерною особливістю сучасної жінки в наш час є фокус на самореалізацію. В той же час вона постійно відчуває тиск з «двох фронтів»: рольова модель жінки та матері все ще не перейшла до категорії власного вибору жінок, а є соціально очікуваною. Поряд з цим, не менш очікуваною є і її професійна реалізація та здатність до мінімального самозабезпечення. Це потребує вміння відстоювати свою думку, гнучкості та високого самоконтролю.

Ключові слова: сучасна жінка, самореалізація, розвиток, рольові стереотипи.

Список використаних джерел

1. Байцар С. М. *Напрями самореалізації особистості сучасної жінки (на прикладі соціальної сфери)*. Київ. 2020. 98 с.
2. Яковенко О. І., Сингаївська І. В. *Особливості сприйняття жінки-бізнесмена в масовій свідомості. Актуальні питання сучасної науки та практики: матеріали Науково-практичної конференції (15 листопада 2018 року, м. Київ)*. К.: Університет «КРОК», 2018. С. 582–585.
3. Боднар О. В. *Дослідження двох типів жіночої ідентичності: домогосподарка та ділова жінка. Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2018. №3(47). Т.3. С. 5–12.
4. Леяк О. О., Сингаївська І. В. *Життєва успішність жінки як сучасний феномен. Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку: тези доповідей III Міжнародної конференції (Київ, 02 грудня 2021 р.)*. К.: Університет «КРОК», 2021.